

Beslut om ändring av syfte samt tillägg till föreskrifter och skötselplan för Österåbergets naturreservat i Orsa kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om ändring av syfte och föreskrifter för Österåbergets naturreservat dnr 2311-4968-89 (Bildande av naturreservatet Österåberget) och dnr 6468-95 (Utvidgning av Österåbergets naturreservat).

Syftet med naturreservatet revideras för att tydligt inkludera åtgärder för att återställa våtmarker. B-föreskrifterna revideras för att omfatta undantag för (1) skötselåtgärder i våtmarker inom område som framgå i bilaga 1, (2) för nyttjare (utöver ägare) att åka skoter till befintlig byggnad samt slutligen för (3) skötsel av en befintlig stig. Samtliga ändringar innebär att ovan nämnda reservatsbeslut upphävs i motsvarande delar.

Beslutet fattas med stöd av 7 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken (1998:808). Innebörden av ändring av syfte och föreskrift framgår under respektive rubrik nedan.

Länsstyrelsen fastställer även ett tillägg till skötselplanen med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Tillägget framgår i bilaga 2. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Ändring av syfte

(Fullständigt syfte framgår nedan under rubriken "Syfte med naturreservatet")

Följande läggs till naturreservatets syfte:

- Arbeten som syftar till att återställa tidigare genomförda ingrepp såsom dikning i myrmark, får genomföras.

- Syftet ska nås genom att restaureringsåtgärder vidtas i områdets våtmarker för att återställa och bevara förutsättningarna för områdets naturvärden.

Ändring av föreskrifter

(Fullständiga föreskrifter framgår nedan under rubriken "Fullständiga föreskrifter")

Följande undantag för A-föreskrifterna justeras och läggs till:

Undantag för snöskoterkörning till enklaven i reservatet på fastigheten Kvarnberg 6:7 justeras så att den omfattar både ägare och nyttjare. Idag omfattas endast ägare. Även skoterkörning till Norderängskojan inkluderas i undantaget.

Undantag för skötsel och underhåll av stig mellan vägen genom Österåberget och bebyggd tomt i norra delen av fastigheten Kvarnberg 6:7.

Följande läggs till B-föreskrifterna:

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande åtgärder vidtas inom naturreservatet:

4. skötselåtgärder i våtmarker genom dämning och igenläggning av diken, röjning av buskar och träd, slätter eller annan markstörning samt andra liknande åtgärder.

Förtydligande av föreskrifter

I föreskrift B4 förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder såsom restaureringsåtgärder i våtmarker. I begreppet innefattas även förberedande åtgärder såsom röjning och/eller nedtagande av träd för att maskiner ska ta sig fram till restaureringsytan.

Syfte med naturreservatet

I och med det tillägg som nu beslutas kommer det *fullständiga* syftet för Österåbergets utökning att lyda:

Biologisk mångfald

Syftet med hela Österåbergets naturreservat är, att i linje med det nationella målet om levande skogar och myllrande våtmarker, skydda området från exploatering av negativ betydelse. Det innebär bl a att modernt skogsbruk eller hydrologiska ingrepp inte ryms inom syftet med reservatet. Arbeten

som syftar till att återställa tidigare genomförda ingrepp såsom dikning i myrmark, får genomföras.

Friluftsliv

Bevara och underlätta möjligheterna till besök och naturupplevelser i reservatet.

Syftet ska nås genom:

- att området lämnas till fri utveckling
- information och underhåll av vandringsstigar genom reservatet
- restaureringsåtgärder vidtas i områdets våtmarker för att återställa och bevara förutsättningarna för områdets naturvärden

Skäl för beslut

Österåbergets västra del äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Skogen utgörs av örtrik granskog, ofta med översilad sumpskog. Det finns gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur.

Österåbergets östra del består av Österåmyren med omgivande skogspartier. Genom Österåmyren slingrar sig Österån. På den västra sidan av ån dominerar örtrik granskog i en svag östsluttning, ofta med översilad sumpskog. Öster om ån dominerar blöta myrar med inslag av skogsbevuxen myr och skog på holmar.

I området har arter som gräddporing (*Sidera lenis*), violmussling (*Trichaptum laricinum*) och rosenticka (*Rhodofomes roseus*) påträffats.

Fullständiga föreskrifter

I och med det tillägg av föreskrifter som nu beslutas kommer de fullständiga föreskrifterna i Österåbergets utökning att lyda:

A. Inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna

3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
4. upparbeta dött träd eller vindfälle
5. anlägga mark- eller luftledning
6. framföra motordrivnet fordon i terrängen
7. på delen väster om vägen jaga annat än älg, rådjur, räv och hare
8. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för:

- underhåll av vägar och kojor i reservatet
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet eller för att tillgodose syftet med reservatet
- punkt A6 gäller inte för uttransport av älg och andra stora viltarter med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation. Punkt A6 omfattar inte heller ägare eller nyttjares färd med snöskoter närmast lämpliga färdväg genom naturreservatet till och från stugorna i enklaven i reservatet på fastigheten Kvarnberg 6:7 eller byggnader vid Norderängskojan.
- skötsel och underhåll av den ca 260 meter långa stig som sträcker sig mellan vägen genom Österåberget och bebyggd tomt i norra delen av fastigheten Kvarnberg 6:7.

B. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla följande intrång

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodar och andra anläggningar för friluftslivets behov
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet
4. skötselåtgärder i våtmarker genom dämning och igenläggning av diken, röjning av buskar och träd, slåtter eller annan markstörning samt andra liknande åtgärder.

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon i terrängen
2. gräva upp eller plocka örter, mossor, lavar eller vedlevande svampar
3. fånga eller insamla djur
4. göra åverkan på torra träd eller vindfällan

Förtydligande av föreskrifter

I föreskrift B4 förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla skötselåtgärder såsom restaureringsåtgärder i våtmarker. I begreppet innefattas även förberedande åtgärder såsom röjning och/eller nedtagande av träd för att maskiner ska ta sig fram till restaureringsytan.

Beskrivning av området

Naturvärden

(Nedanstående text är en sammanfattning av naturvärdesbeskrivningar från föregående beslut om bildande av Österåbergets naturreservat.)

Österåbergets västra del utgörs av en lång mycket brant östsluttning uppbyggd av en berggrund av strökornsrik porfyr. Från bergets topp på 640 m ö h är utsikten vidsträckt. Området ligger inom den sydligaste delen av den naturgeografiska regionen "norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden". Det föreligger även en påtaglig diabaspåverkan. Skogen domineras helt av gran. Lokalt finns inslag av tall, björk, rönn och enstaka grova sälgar. Träden är runt 180–230 år gamla, men även äldre träd förekommer. Skogstypen är fuktig-frisk ristyp uppe på berget, medan rikare skogstyper av frisk ekbräken ristyp eller frisk örttyp uppträder i sluttningen. Några smärre backmyrar förekommer. Floran är rik för trakten med exempelvis vitsippa, blåsippa, torta och hässlebrodd. Vissa granpartier är draperade med skägg-, tagel- och garnlavar. Sälgar med lung- och skrovellav förekommer här och var. Det finns områden med riklig förekomst av lågor i olika nedbrytningsstadier. Sällsynta vedsvampar som rosen-, lapp-, ull- och gränsticka samt rynkskinn påträffas här.

I utökningen som beslutades 2006 inkluderades hela nedre delen av bergssluttningen ända ner till dalbotten och Österån. Det betyder att reservatet inkluderar allt från bergets baksida i väster, över själva bergstoppen, ner genom den branta ohuggna granskogssluttningen, ut över

den flackare genomslade sluttningen med näringsrikt grundvatten och skogspartier avskilda av smala stråk med myr och sumpskog och slutligen de öppna myrvidderna längs Österån. Där sluttningen blir blötare ersätts skogen av smala öppna myrstråk av rikkärrkaraktär. Här växer tvåblad, strätta, ängsvädd, skavfräken, björnbrodd, tätört, dybläddra och längre ner på kärren ängsnycklar och gräsull. Ner mot Österån börjar de öppna bitvis mycket blöta myrvidderna där man kan träffa på t ex sångsvan, tofsvipa, grönbena, gulärla och kung Karls spira.

I Österåbergets nordöstra del finns grävda diken. Dikena handgrävdes som "AK-arbeten", dvs arbetskraftsarbeten (en arbetsmarknadsåtgärd), under 1930-talet. Syftet med att anlägga diken var att göra marken torrare och omvandla myr till skogsmark. Resultatet blev i detta fall en långsam torrläggning där träd främst börjat växa på de vallar som ligger intill diken. På sikt kommer torven att torka upp och brytas ner varefter en igenväxning kommer att ske. Diken är inte skyddade som fornlämningar eller utpekade som område av kulturhistoriskt intresse men de bedöms ändå vara historiskt intressant av Länsstyrelsens kulturmiljöenhet eftersom de vittnar om de enorma manuella arbetsinsatser som gjorts. Även i närområdet till naturreservatet finns planer på att lägga igen diken men det finns andra områden som kommer att lämnas intakta och kan fortsatt studeras utifrån ett kulturhistoriskt perspektiv.

Redogörelse för ärendet, behov av tillägg till beslut

Befintliga naturreservatsbeslut samt behov av tillägg till beslut

Österåbergets naturreservat i Orsa kommun bildades 18 december 1989 med syfte att bevara områdets urskogsprägel med förutsättningar för dess djur och växtliv att utvecklas naturligt och ostört. Naturreservatet bestod av en yta på 144 ha och omfattade berget Österåberget (dnr 2311-4968-89). Ett beslut om rättelse togs den 9 juli 1991 med anledning av att reservatsgränsen var felaktig på beslutskartan från 1989 (dnr 231-7221-91).

Naturreservatet utvidgades sedan vid två tillfällen; 16 november 1992 (utökning med 12,65 ha, dnr 231-6822-929) och 4 oktober 2006 (utökning med 167 ha, dnr 6468-95). Utöver detta fattades den 2 april 2020 ett beslut om ändring av C-föreskriften som innebär att matsvamp får plockas i reservatet (511-2976-2020).

Idag består följaktligen naturreservatet av två delar som i mitten delas av en väg; den västra delen som i huvudsak utgörs av berget Österåberget och

omfattas av beslut som fattades 1989 och den östra som i huvudsak utgörs av myrmark, Österåmyren som omfattas av beslut från 2006.

Återställning av våtmarker

Länsstyrelsen har idag ett uppdrag att restaurera våtmarker inom skyddade områden. Något sådant uppdrag fanns inte när naturreservatet bildades. Myrarna inom Österåbergets naturreservat är mer eller mindre tydligt påverkade av dikning, flera kilometer med diken finns i och intill reservatet. Dikena påverkar myrarna genom att leda bort vatten från myren vilket i sin tur leder till att vissa partier av myren torkar upp och långsamt växer igen. Huvudsyftet för återvätning är att restaurera myrens livsmiljötyper och gynna biologisk mångfald. Utöver detta leder igenläggningen till mindre utsläpp av så kallade växthusgaser till atmosfären.

Tillägg till syfte, föreskrifter och skötselplan är nödvändigt för att möjliggöra återställning/igenläggning av grävda diken i naturreservatet.

Föreskrift om jakt

Länsstyrelsen fick den 28 juni 2024 en skrivelse från Jägareförbundet (dnr 9433-2024). Jägareförbundet begär att föreskriften som inskränker jakten i Österåberget ska upphävas.

För närvarande pågår en prövning hos regeringen gällande av ett överklagat beslut i en motsvarande begäran för naturreservatet Korpimäki (Regeringskansliets dnr KN2024/00912). Ärendet återförvisades nyligen till Länsstyrelsen. Utfallet av återförvisandet blir att Länsstyrelsen måste fatta ett nytt, omarbetat beslut. Detta bör kunna ske under våren 2026. Beslutet riskerar dock att överklagas, och därför är det svårt att ge någon prognos om när ett lagakraftvunnet beslut från regeringen kommer att fattas.

På grund av ovanstående pågående prövning behöver Länsstyrelsen avvakta med att eventuellt förändra föreskrift som inskränker jakt. Det är dock angeläget att revidera beslutet med avseende på återställande av diken i våtmark. Dels på grund av att finansiering av ett sådant arbete just nu är möjlig, dels för att möjliggöra samverkan med intilliggande markägare som planerar att påbörja sådana arbeten inom kort.

Befintliga Natura 2000-områden

Österåberget är även utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Inledningsvis pekades den västra delen ut (Österåberget SE0620047) och efter det inkluderades även den sydöstra delen (Österåberget öst

SE0620243). I bevarandeplanen för Österåberget öst framgår att en ny områdesgräns är inlämnad till Regeringen som förslag på utökning. Utökningen innebär att hela naturreservatet inkluderas som Natura 2000-område. Förslaget lämnades år 2015 men något beslut om utökning har inte fattats ännu.

Syftet med Natura 2000-område Österåberget SE0620047 och Österåberget öst SE0620243 är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för n-livsmiljötyperna 3160 myrsjöar, 3260 mindre vattendrag, 6430 högörtängar, 7140 öppna mossar och kärr, 7310 aapamyrar, 9010 taiga, 9050 näringsrik granskog och 91D0 skogsbevuxen myr.

Övriga bestämmelser, riksintressen samt kommunala intressen

Österåbergets örtrika granskog är utpekad som riksintresse för naturvård (NRO 20 059).

Österåberget finns upptaget i kommunens översiktsplan som ett befintligt naturreservat, Natura 2000-område och område av riksintresse för naturvård (Översiktsplan för Orsa kommun, antagen av KF 2019-09-30 § 42, laga kraft 2019-11-01). Området omfattas inte av någon detaljplan eller några områdesbestämmelser enligt Plan- och bygglagen (2010:900).

Hantering av ärendet

Förslag till revidering av beslut och skötsel- och bevarandeplan har skickats på remiss till Naturvårdsverket, mark- och sakägare samt övriga intresseföreningar.

Redogörelse för inkomna synpunkter samt bemötande

Orsa kommun: Kommunen framför att man instämmer i de avväganden som Länsstyrelsen gjort i ärendet.

Naturvårdsverket: Naturvårdsverket tillstyrker Länsstyrelsens förslag till beslut, med några medskick kring formulering av beslutet. Naturvårdsverket anser fortfarande att det saknas stöd för att ändra gällande beslut enligt 7 kap. 5 § miljöbalken på det sätt som beskrivs i avsnittet "Beslut" på s. 1. Det kan inte göras med mindre än att också gällande beslut i motsvarande delar upphävs. Detta bör tydliggöras och återspeglas i beslutsmeningen. Först på s. 9 nämns 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. Det saknas vidare uppgifter om länsstyrelsen har tillämpat bestämmelsen om kompensation. Naturvårdsverket noterar också att motiveringen kring undantag för skoterkörning och underhåll av stig har tagits bort jämfört med tidigare förslag till beslut.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen ändrar formuleringen i beslutsstycket på så sätt att det framgår att beslut även fattas med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken och att de äldre besluten upphävs i motsvarande del. Till detta läggs en tydligare motivering av samtliga förändringar under rubriken Motivering till beslut, där även resonemang kring undantag för skoterkörning och stig hanteras. Ett stycke om hur Länsstyrelsen tillämpat bestämmelserna om kompensations läggs till under rubriken Motivering av beslut.

Skogsstyrelsen: Skogsstyrelsen har meddelat att de inte har några synpunkter när det gäller ändring av syfte och föreskrifter samt tillägg till skötselplan för naturreservat Österåberget i Orsa kommun.

Jägareförbundet Dalarna: Jägareförbundet framför att de anser att det är en felaktig bedömning av Länsstyrelsen att inte inkludera en hantering av jaktföreskrifter i det aktuella beslutet då det finns både skillnader och likheter i jämförelse med beslutet om Korpimäki. Jägareförbundet yrkar på att Länsstyrelsen ska besluta om jakt i Österåberget oberoende av andra pågående ärenden samt att revideringen bland annat innebär att jakt kan ske enligt jaktförordningens bilaga 1 inom hela naturreservatet.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen står fast vid att myndigheten kommer att avvakta hanteringen av jaktföreskriften tills vägledning om hantering i ärendet om Korpimäki kommit. Genom att invänta utfallet för Korpimäki ges Länsstyrelsen en möjlighet att hantera frågan på ett rättssäkert och förutsägbart sätt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Österåberget är sedan tidigare skyddat som naturreservat. Om det visar sig att ett befintligt naturreservat behöver skyddas på grund av nya skäl eller om ytterligare inskränkningar krävs med att uppnå syftet med skyddet, får länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, meddela beslut om detta.

Länsstyrelsen får även, med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken helt eller delvis upphäva beslut som meddelats med stöd av 7 kap 4-6 §§ miljöbalken, om det finns synnerliga skäl.

Motivering till beslutet

Förtydligande och tillägg till naturreservatets syfte

I syftet för naturreservatet står: "Syftet med hela Österåbergets naturreservat är, att i linje med det nationella målet om levande skogar och myllrande våtmarker, skydda området från exploatering av negativ betydelse.

Det innebär bl a att modernt skogsbruk eller hydrologiska ingrepp inte rymms inom syftet med reservatet." Länsstyrelsen bedömer att den sista meningen ska tolkas tillsammans med föregående mening och därför innebär att åtgärder som är av positiv betydelse för naturvärdena kan genomföras. För att detta ska bli tydligt läggs följande förtydligande till syftet: "Arbeten som syftar till att återställa tidigare genomförda ingrepp såsom dikning i myrmark, får genomföras. Länsstyrelsen bedömer att detta förtydligande och tillägg till syftet är förenligt med områdets ursprungliga syfte.

Införande av undantag i A-föreskrifter

Enligt tidigare beslut får endast ägare till fastigheten Kvarnberget 6:7 köra skoter sin stuga. En lättnad av föreskriften införs så att även nyttjare av stugan inkluderas i undantaget. Utöver det införs även en möjlighet för ägare och nyttjare av Norderängskojan att köra skoter. Vid bildandet av reservatet förbisågs att behov fanns att även köra till denna byggnad vintertid.

Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att även nyttjare av stugor ska ges möjlighet att ta sig fram med skoter till stugor vintertid. Skoterkörning till och från stugor riskerar inte att skada utpekade naturvärden. Att ge ägare och nyttjare en möjlighet att nå byggnader med skoter även vintertid bedöms i detta fall utgöra ett synnerligt skäl enligt 7 kap. 7 § miljöbalken för att införa ett ytterligare undantag till reservatets föreskrifter. Undantaget är förenligt med naturreservatets syfte.

Ett undantag från föreskrifterna införs även för att ge möjlighet till skötsel och underhåll av stig mellan vägen genom Österåberget och bebyggd tomt i norra delen av fastigheten Kvarnberg 6:7. Stigen sträcker sig genom skogsmark. Sommartid är vandring till fots det sätt man tar sig till nämnda fastighet. Skötselbehov av stigen förbisågs vid bildandet av reservatet och införs därför i efterhand. Länsstyrelsen bedömer att det i detta fall föreligger synnerliga skäl enligt 7 kap. 7 § miljöbalken för att införa ett undantag från föreskrifterna för att stigen ska få skötas och hållas i nuvarande skick. Undantaget är förenligt med naturreservatets syfte.

Tillägg till B-föreskrifter

I B-föreskrifterna beskrivs vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt inom naturreservatet ska tåla. Till dessa föreskrifter läggs en möjlighet att genomföra skötselåtgärder i våtmarker genom dämning och igenläggning av diken, rójning av buskar och träd, slåtter eller annan markstörning samt andra liknande åtgärder.

Att restaurera våtmark bidrar till både bättre klimat och ökad biologisk mångfald. Restaureringen innebär att naturen återställs till den ursprungliga naturtypen, och att en naturlig utveckling kan ske framöver i området. Länsstyrelsen har idag ett uppdrag att restaurera våtmarker inom skyddade områden. Något sådant uppdrag fanns inte när naturreservatet bildades.

I bevarandeplanen till Natura 2000-området Österåberget öst (SE 0620243) nämns att livsmiljötyperna 7310 Aapamyrar och 7140 Öppna mossar och kärr är påverkade av dikning inom Österåberget öst. Enligt bevarandemålet ska livsmiljötyperna ha en ostörd hydrologi. I beslut och skötselplan till naturreservatet saknas möjlighet att genomföra en sådan skötsel som alltså är angeläget att genomföra för att gynnsam bevarandestatus ska uppnås.

Med stöd av ovanstående resonemang bedömer Länsstyrelsen att införande av aktuella föreskrifter är angelägna för att det uppdaterade syftet med naturreservatet ska uppnås. Tillägg av B-föreskrifter är helt förenligt med naturreservatets syfte. Länsstyrelsen bedömer även att kravet på att synnerliga skäl enligt 7 kap 7 § miljöbalken ska föreligga för att ett beslut om ändring ska kunna fattas, är uppfyllda.

Införandet av föreskriften innebär inte några sådana inskränkningar för mark- och sakägare som innebär att ytterligare ersättning är aktuellt.

Kompensation

Ett beslut om upphävande (införande av undantag i A-föreskrifter samt nya B-föreskrifter) av naturreservat får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller något annat område, se 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet inte kommer att medföra ett intrång i naturvärdet utan snarare tvärtom. Detta medför att kompensationsåtgärder därmed inte behöver krävas i detta beslut.

Tillägg till skötselplan

Den nuvarande skötselplanen hänvisar till två skötselområden: 1 skogen, 2 myrarna. Det finns ingen karta över vad som utgör skötselområde 1 eller 2. Troligtvis beror det på att området består av en mosaik av naturtyperna skog och myr, vilket bland annat framgår av livsmiljötypskartan för Natura 2000-området Österåberget öst.

Länsstyrelsen beslutar om att införa ett tillägg till skötselplanen där det framgår inom vilket område skötselåtgärder som syftar till att återställa diken och ge möjlighet till att övriga skötselåtgärder får genomföras, se bilaga 2.

Länsstyrelsen bedömer att skötselplanen är förenligt med naturreservatets syfte.

Bedömning gällande Natura 2000 livsmiljötyper

I skötselplanen för Österåberget öst nämns att myrarna är påverkade av dikning. Dikning tas också upp som faktor som kan påverka livsmiljötypen negativt. Igenläggning av diken bedöms i detta fall utgöra en sådan åtgärd som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

Övrigt

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Naturreservatet Österåberget bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv samt Myllrande våtmarker.

Kungörelse

Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 3.

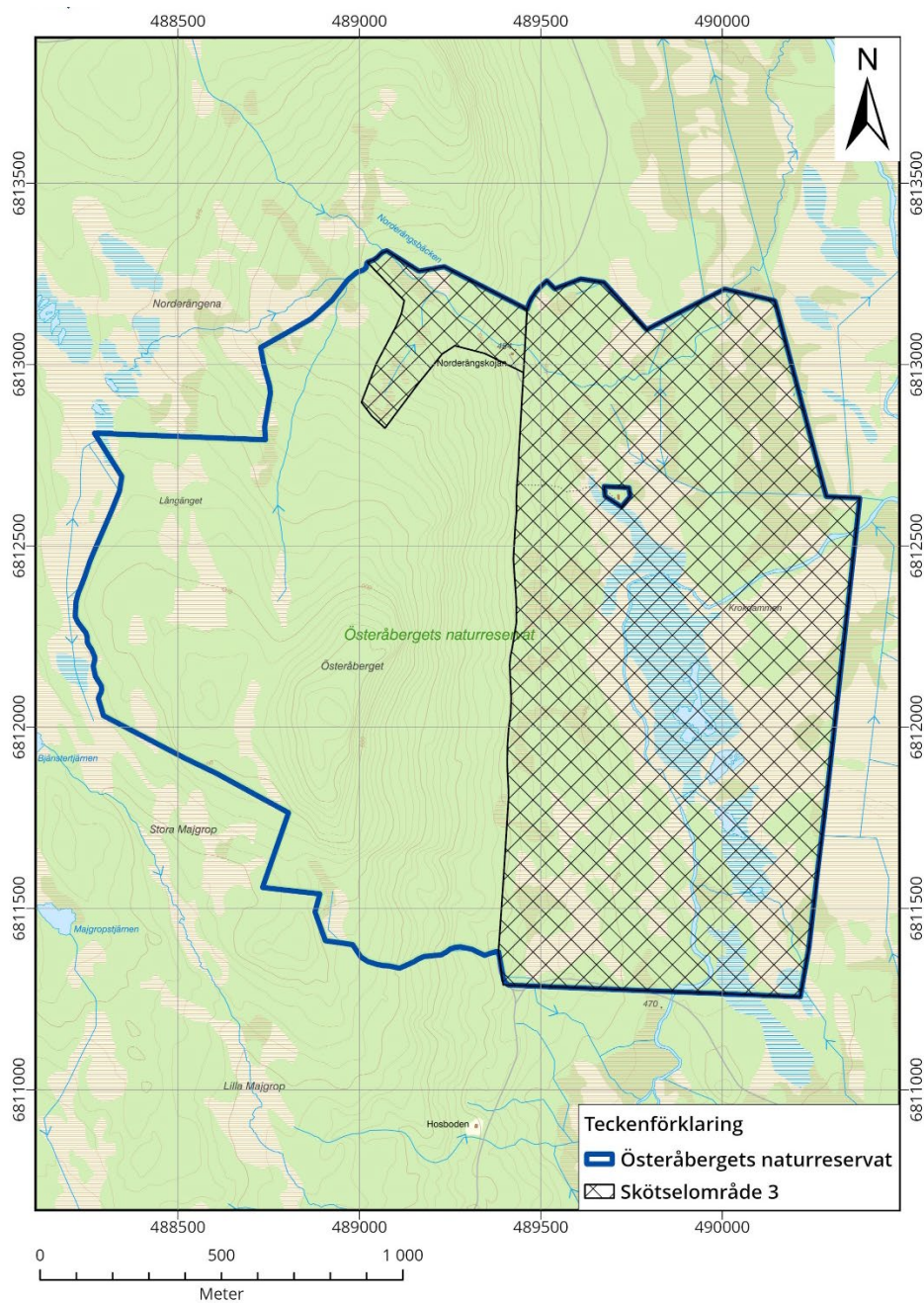
De som medverkat i beslutet

Detta beslut har fattats av avdelningschef Anna Carlsson. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, miljöhandläggare Andreas Skarmyr, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Hannah Brandin, den sistnämnda föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1	Karta över område där igenläggning av diken planeras
Bilaga 2	Tillägg till skötselplan
Bilaga 3	Överklagningsinformation

Tillägg till skötselplan för Österåbergets naturreservat

Denna skötselplan har upprättats av Länsstyrelsen enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Foto: Hannah Brandin

Innehållsförteckning

Tillägg till skötselplan för Österåbergets naturreservat	1
Beskrivning av området.....	3
Geovetenskap	3
Beskrivning av Österåmyren inom Österåbergets naturreservat.....	3
Natura 2000	4
Skötselområde 3: Område för hydrologisk restaurering	5
Beskrivning	5
Bevarandemål.....	5
Skötselåtgärder	5
Dokumentation och uppföljning	6
Bilagor.....	6

Beskrivning av området

Notera att denna bilaga endast omfattar ett tillägg till en befintlig skötselplan för Österåbergets naturreservat. Den ursprungliga skötselplanen finns i ärende dnr 511-6468-95.

Beskrivningen omfattar den del av Österåmyren som ligger inom Österåbergets naturreservat.

Geovetenskap

Berggrunden består av sura vulkaniska bergarter som ryolit och dacit med diabasgångar i främst den västra delen av området som påverkar Österåmyren starkt. Jordarterna består av morän i de högre belägna delarna medan all myrmark består av torv.

Österåberget ligger inom den naturgeografiska regionen bergkullslätt.

Beskrivning av Österåmyren inom Österåbergets naturreservat

Det stora myrområde som sluttar ner mot Österån har höga naturvärden med näringsrikt grundvatten som delvis ger myren karaktär av rikkärr. Detta resulterar i ett rikt växt- och djurliv. Några av arterna som träffats är kärrspira (*Pedicularis palustris*), mossnycklar (*Dactylorhiza majalis* subsp. *Sphagnicola*), snip (*Trichophorum alpinum*) och purpurvitmossa (*Sphagnum warnstorffii*). De två sistnämnda arterna indikerar att området har en karaktär av rikkärr. Myrens öppenhet och grundvattnet som tränger fram längs sluttningen gör att myren långsiktigt kan bevaras.

Under 1900-talets första hälft har stora diken grävts i den nordöstra delen av naturreservatet. Dessa diken leder bort vatten från myren och påverkar hydrologiska förhållanden så att en långsam uttorkning och igenväxning sker. Tydligast kan detta ses på de trädridåer som växt upp på sidan av diken. På lång sikt leder detta till att torven torkar ut och bryts ner.

Natura 2000

Österåberget är utpekad som särskilt bevarandeområde i det internationella Natura 2000-nätverket enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Inledningsvis pekades den västra delen ut (Österåberget SE0620047) och efter det inkluderades även den sydöstra delen (Österåberget öst SE0620243). I bevarandeplanen för Österåberget öst framgår att en ny områdesgräns är inlämnad till Regeringen som förslag på utökning. Utökningen innebär att hela naturreservatet inkluderas som Natura 2000-område. Förslaget lämnades år 2015 men något beslut om utökning har inte fattats ännu.

För närmare beskrivning av respektive område hänvisas till de båda bevarandeplanerna.

Skötselområde 3: Område för hydrologisk restaurering

Notera att skötselområde 1 och 2 samt friluftsliv framgår i skötselplanen för det ursprungliga beslutet om Österåberget dnr 511-6468-95.

Beskrivning

I detta skötselområde finns livsmiljötyperna myrsjöar (3160), mindre vattendrag, (3260), högörtängar (6430), öppna mossar och kärr (7140), aapamyrar (7310), taiga (9010) och skogsbevuxen myr (91D0). Enligt bevarandeplanen bedöms bevarandetillståndet vara gynnsamt samtidigt som exploatering i form av diken påverkar naturtyperna negativt.

Området består av en mosaik av naturmiljöer från de mer höglänta områdena med talldominerad naturskog, skogsbevuxen myr till öppna områden med myr. Under 1900-talets första hälft har stora diken grävts i den nordöstra delen av naturreservatet. Det är framför allt områden med naturtyperna "öppna mossor och kärr", "skogsbevuxen myr" och till viss del "aapamyrar" som påverkats av dikesgrävning i Österåbergets naturreservat. Dessa diken leder bort vatten från myren och påverkar hydrologiska förhållanden så att en långsam uttorkning och igenväxning sker.

Bevarandemål

Arealen av de utpekade livsmiljötyperna bibehålls och dikenas negativa påverkan avstannar. Vattnet följer naturliga sänkor i landskapet och små vattenspeglar återskapas. Målet är att igenväxning av mosseplanen ej ska ske på grund av upptorkning. Området ska ha en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

Identifierade diken i området ska, om de efter närmare utredning visar sig ha en avvattnade funktion som behöver åtgärdas, återställas/läggas igen. Vilka metoder som används för att lägga igen diken preciseras inte i skötselplanen. I begreppet "igenläggning av diken" inkluderas även åtgärder som hör direkt samman med dessa arbeten såsom exempelvis nedtagning av sly eller träd för att maskiner ska ta sig till dikena, nedtagning av träd som vuxit upp som en följd av dikets avvattnande effekt samt körning med maskiner i terrängen.

I bilaga 3 framgår vilka diken som i dagsläget karterats i naturreservatet och där återställningsarbeten planeras att göras. Ytterligare karteringar och återställningsarbeten kan bli aktuella i skötselområdet.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar.

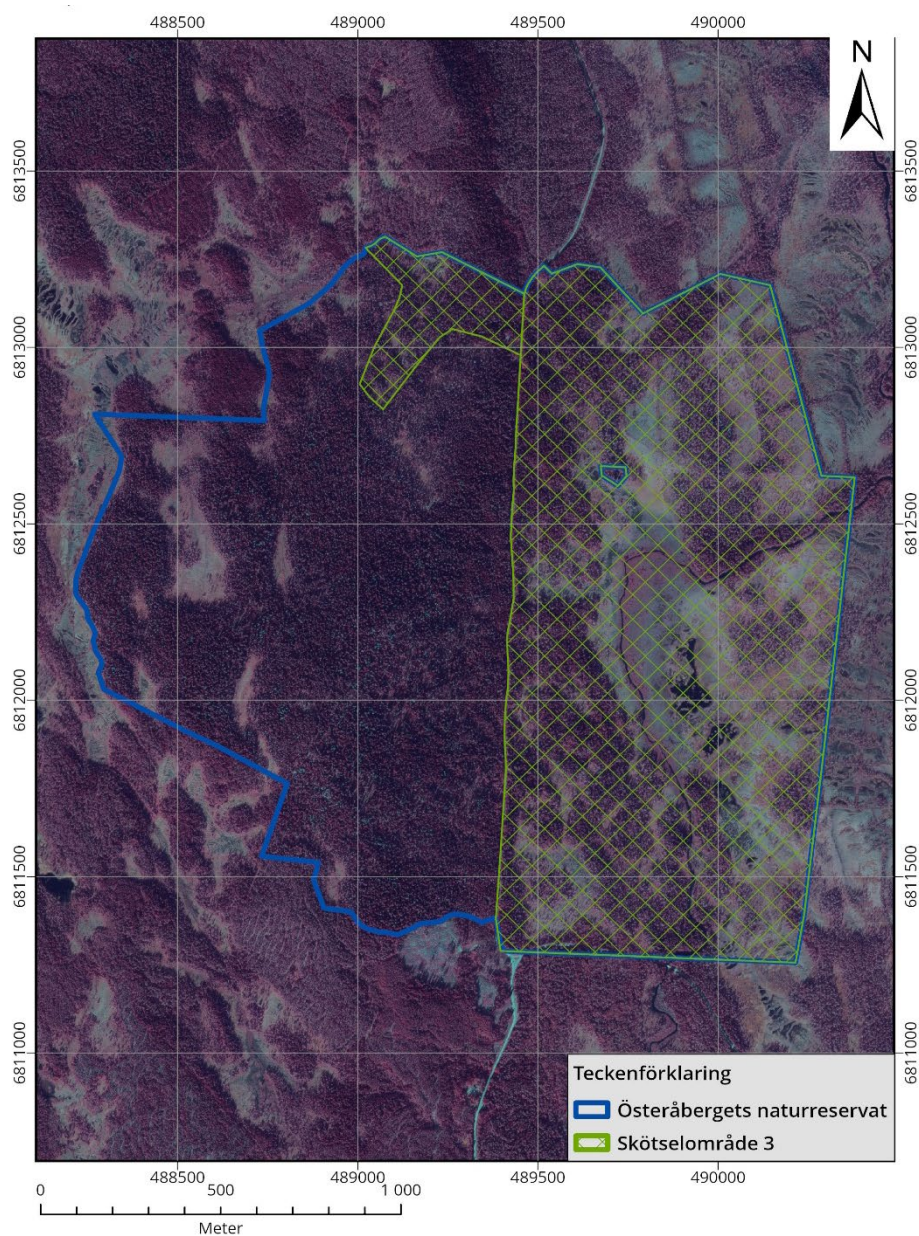
Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan bör göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och bör ge vägledning om huruvida ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren, i samverkan med enheten för naturskydd vid Länsstyrelsen. Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen eller andra fältundersökningar indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

Bilagor

Bilaga 1	Skötselkarta, skötselområde nr 3
Bilaga 3	Karta över diken som planeras att läggas igen (framtagen år 2025)

Österåbergets naturreservat
Diken där igenläggning bedöms gynna
reservatets naturvärden.

Förslag på igenläggning av diken inom Österåbergets Naturreservat, Orsa kommun.

Total längd Igenläggning diken enligt detta förslag är 4 400 meter

Områden som blir fuktigare (påverkansområde) efter igenläggning har bedömts med stöd av hydrologisk analys av nationell höjddata.

Ljusblå områden blir blötare efter igenläggning

Skala: 1:10 000

0 0,1 0,2 0,4 kilometer

- Diken Österåberget NR
- Påverkan av dikesigenläggning
- NV VicNatur Naturreservat